

Masoveria de Puigdellívol

Sant Mateu de Bages

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Demarcació de Castelltallat
Emplaçament: Carretera BV-3003, al km. 13,5 camí direcció oest 300 m i després trencall est i sud uns 1.300 m
Alçada: 791

Coordenades:

Latitud: 41.79991
Longitud: 1.6688
UTM Est (X): 389407
UTM Nord (Y): 4628417

Classificació

Número de fitxa: 08229 - 196
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia: Edifici
Estil / època: Modern Contemporani Popular
Segle: XVIII-XIX
Estat de conservació: Bo
Protecció: Inexistent
Tipus de protecció: Inexistent
Observacions protecció: Pla especial del catàleg de masies i cases rurals en sòl no urbanitzable (núm. 231)
Data aprovació: dc., 20/01/2010 - 12:00
Accés: Fàcil
Ús actual: Residencial
Titularitat: Privada
Titular: 08229A003000200000MP
Fitxes associades:
[Puigdellívol](#)
Autoria de la fitxa: Jordi Piñero Subirana

Descripció

Masoveria que forma part del gran conjunt arquitectònic de Puigdel·lívol. Està emplaçada al nord-est, tot tancat per aquest sector un pati interior. Es tracta d'una edificació senzilla, especialment en comparació amb la casa principal. És de planta rectangular i s'assenta sobre un terreny amb desnivell. Consta de planta baixa i un pis. La coberta és a un sol vessant i, per la banda est, la construcció s'allarga amb un seguit de coberts. La façana exterior, encarada al nord-est, és molt austera i només compta amb un senzill portal i tres finestres superiors. Els murs, actualment a pedra vista, són fets amb carreus de petit tamany de disposició irregular.

Història

Josep Bastardas ha resseguit els inicis de la família Puigdel·lívol en base a documentació, entre d'altra, de l'arxiu del mas Bastardas (de Fals). Segons aquest estudiós (BASTARDAS, 2014: 22), el cognom Puigdel·lívol no aparegué fins el segle XIII i no s'imposà com a tal fins el XIV-XV. El primer Puigdel·lívol documentat (a mitjans del segle XIII) es deia Pere de Cardona Puigdel·lívol. Probablement era un membre de la família dels Cardona, representant del vescomtat en aquesta zona i, segons Bastardas, membre de l'Orde del Temple. Si més no, era administrador dels béns que aquest Orde tenia en aquestes terres i estaria relacionat amb la comanda templera de Granyera (Cervera). Segons Bastardas, quan es traslladava a Castelltallat Pere de Cardona residia al mas de Vilalta i signava documents amb el nom de Pere de Cardona Puigdel·lívol. Aquest segon cognom es pot considerar un antecedent del llinatge Puigdel·lívol; probablement es tracta del primer personatge cognominat així. El mas Puigdel·lívol possiblement es bastí a finals del segle XIII o començaments del XIV. Segons Bastardas, el mas Vilalta, situat molt a prop, complia funcions administratives com a seu de la batllia dels termes de Castelltallat, Fals i Fonollosa, mentre que el nou mas de Puigdel·lívol era la residència de la família (els Franquès-Puigdel·lívol) que exercien el càrrec de batlles o síndics, i també el de procuradors dels Cardona, que eren els senyors de Castelltallat. Existien importants llaços de parentiu entre les famílies dels masos principals d'aquesta zona: Vilalta, Puigdel·lívol, Bacardit de Llumars (o Lomarch) i Bastardas (aquest en terme de Fals). Així, per exemple, l'any 1510 un cabaler del mas Puigdel·lívol, que podria ser Miquel Puigdel·lívol, es casà amb la pubilla de Vilalta, de manera que els Puigdel·lívol van entrar al mas veí de Vilalta (FÀBREGA, 2018: 101). Uns anys més tard, el 1568, els propietaris del mas Puigdel·lívol van vendre als de Vilalta el mas derruït de na Maria (FÀBREGA, 2018: 105). En un capbreu de l'any 1686 consta com a propietària del mas Puigdel·lívol Victòria Puigdel·lívol, viuda, i el seu fill Joan. La masia va tenir un nou període de prosperitat a la segona meitat del segle XVIII. Tal com mostren les abundants inscripcions en llindes de les façanes, entre els anys 1743 i 1789 la casa fou engrandida i aleshores es bastí la major part de la construcció que avui es pot veure. Al segle XIX alguns membres destacats de la família, com Benet Puigdel·lívol, van tenir un paper rellevant en la primera i segona guerra carlina. Estaven relacionats amb Benet Bastardas i el general Benet Tristany. Ja al segle XX, els Puigdel·lívol continuaven sent una família amb importants possessions i alguns dels seus membres, establerts a Barcelona, es dedicaven a l'advocacia. A la segona meitat del segle XX encara es van fer obres d'envergadura al conjunt: el 1973 s'aixecaren tres grans coberts adossats, de pedra, i el 1976 es bastí una capella dedicada a Sant Antoni de Pàdua, amb sis nínxols sota l'altar on s'hi van enterrar membres de la família Puigdel·lívol, per la qual cosa van haver d'obtenir una llicència especial del Vaticà. Entorn del 2010 els Puigdel·lívol van vendre la masia als actuals propietaris. Des de la dècada de 1980 el masover és Francesc Hernández.

Bibliografia

AA.DD (2017). Memòries Castelltallat. Història popular de la pagesia al municipi de Sant Mateu de Bages. L'Arada, SCCL, p. 31, 129.

BASTARDAS, Josep (2014). De les terres de Domenic als termes de Castelltallat, Fals i Camps. Una visió històrica sobre els dominis senyorials d'aquest territori des de l'època carolíngia fins a l'època moderna (ss. X-XVI). Treball inèdit.

CASCANTE, Pere; FÀBREGA, Albert (2018). Estudi històric i arquitectònic de la casa Vilalta de Sant Mateu de Bages (Castelltallat). Joan Borrós Sala (promotor).

GRUP SOLUCIONS MANRESA (2009). Pla especial del Catàleg de masies i cases rurals en sòl no urbanitzable de Sant Mateu de Bages. Ajuntament de Sant Mateu de Bages (núm. 231).

